

REDACTIONEEL GEDEELTE

SAMENWERKING

Op de zomervergadering van de Ned. Mij. tot bevordering der Tandheelkunde werd een voorstel van de Afd. Utrecht aangenomen, dat een verzoek inhield aan het Hoofdbestuur om een *onderzoek* in te stellen naar de *mogelijkheid* van meerdere samenwerking tusschen de drie bestaande tandheelkundige vereenigingen.

Het kan moeilijk verbazing wekken dat dit voorstel met algemeene stemmen werd aanvaard en zoo kan men dus verwachten dat eerlang de besturen dezer landelijke organisaties tezamen zullen komen om hunne meeningen over dit onderwerp ten beste te geven. Had men op die Maatschappij-vergadering al die voorstellers eens persoonlijk gevraagd wat zij eigenlijk van een dergelijke bespreking verwachten, dan vermoeden wij dat velen het antwoord schuldig gebleven zouden zijn, en het wil ons voorkomen dat de leider van die Besturen-bijeenkomst geen gemakkelijke taak zal hebben wanneer hij voor dien avond een concreet werkprogram zal willen aanbieden.

In het verslag van de Mij. vergadering (T. v. T. 1926 blz. 626) vinden wij hierover: „Men wenschte geen fusie doch alleen een grootere doelmatigheid door samenwerking, indien mogelijk.”

Men zal moeten toegeven dat aan doelmatige, samenwerkende voorzichtigheid alle eer is gegeven!

Het lijkt niet ongewenscht hier eens de vraag te stellen: wat wil men eigenlijk en wat zou er eventueel te bereiken zijn?

Hebben wij de bedoelingen der voorstellers goed begrepen,

dan is er een gevoel, dat er in ons kleine landje te veel vereenigingen zijn, dat daardoor meer vergaderd wordt dan noodzakelijk is, dat er versnippering van krachten is die vermeden kan worden en dat wellicht één groote organisatie waar alles meer gecentraliseerd is, een verbetering zou brengen die grooter nuttig effect zou opleveren.

Is dit werkelijk het uitgangspunt, dan zou men misschien goed doen ook de besturen van onafhankelijke plaatselijke organisaties in dit overleg te betrekken, omdat ook daardoor bovengemelde versnippering in de hand wordt gewerkt.

En wanneer nu al deze officials eens bezielde zouden zijn met de lust om de voorstellers van deze actie zoover mogelijk tegemoet te komen, dan komt automatisch de vraag: Wat willen wij?

Dan zal men voor een goed begrip van zaken moeten beginnen zich de historische ontwikkeling weer eens scherp voor oogen te stellen, die in het kort hierop neerkomt dat er vóór 1914 twee landelijke vereenigingen waren, die beiden hetzelfde programma hadden, waarvan de oudste uit den aard der zaak de oudere collega's omvatte en de andere de jeugd herbergde.

Hierdoor was er niet alleen versnippering van krachten, maar — veel erger — in het optreden naar buiten in sociale kwesties was er geen eenheid, hetgeen natuurlijk meer dan eens moest leiden tot verwickelingen die afbreuk deden aan de bevordering der tandheekkunde in den ruimsten zin des woords.

Dit werd ingezien en leidde in 1914 met instemming van de twee eersten tot de oprichting van een derde Vereeniging, uitsluitend bestemd voor de behartiging der sociale belangen.

Er werd een overeenkomst gesloten die men in de hooge politiek zou bestempelen als een „gentlemen's agreement”, waarbij de twee bestaande Vereenigingen zich verbonden om zich voortaan alleen aan de wetenschap te wijden, terwijl nummer drie uitsluitend belast werd met de zorg voor de sociale aangelegenheden.

Aan die overeenkomst hebben alle partijen zich met groote nauwgezetheid gehouden, terwijl inmiddels het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap zijn reglement in dien zin wijzigde dat verdere aanvulling van zijn ledental, alleen door *uitnoodiging* zou kunnen plaats hebben, omdat het zeer terecht inzag, dat zijn bestaansrecht in de toekomst alleen op deze wijze zou zijn te handhaven.

Nu een dozijn jaren op deze wijze zijn voorbijgegaan, is het o. i. inderdaad een gelukkige gedachte geweest om zich eens bewust rekenschap te geven van de vraag of de resultaten bevredigend zijn en zoo neen, welke wijzigingen er aangebracht zouden kunnen worden, die tot betere uitkomsten zouden kunnen leiden.

Schrijver dezes, die in die twaalf jaren vrijwel alle vergaderingen dezer Vereenigingen heeft meegemaakt en die tevens het voorrecht had bij vele Bestuursvergaderingen van twee van de drie aanwezig te kunnen zijn, meent op grond daarvan een oordeel in deze te mogen hebben en is van meening dat over het algemeen de resultaten inderdaad zéér bevredigend te noemen zijn.

Het experiment is wonderwel gelukt; eendrachtig heeft men zich in „de Maatschappij” vereenigd en hard gewerkt om een achterstand van jaren in te halen en een en ander te organiseren en te reorganiseeren op een manier die in de naaste toekomst vermoedelijk een vlotte, economische en afdoende werkwijze zal verzekeren.

De belangstelling in de beide andere Vereenigingen is niet gedaald, het vergaderingbezoek is zoo gunstig of zoo ongunstig als men dit in iedere andere vereeniging eveneens aantreft en men heeft nog steeds de menschen kunnen vinden in staat en bereid zich met de leiding te belasten.

Nimmer is gebleken dat samensmelting van de drie tot twee of één organisatie een voordeel zou opleveren, integendeel de programma's der vergaderingen zijn gewoonlijk zóó overvuld dat men moet aannemen dat verandering in dezen zin nog meer overlading zou meebrengen.

Er zijn drie mogelijkheden:

1. Samensmelting tot één vereeniging.
2. Samensmelting van de beide Wetenschappelijke Vereenigingen.
3. Samensmelting van de twee groote vereenigingen met behoud van een „vraag” genootschap.

Voor de eerste zal wel niemand iets gevoelen, omdat dan de sprong van decentralisatie naar sterke concentratie zonder eenigen twijfel te groot zou zijn.

Tegen de tweede mogelijkheid bestaat dit groote bezwaar, dat met de sterke stijging van het aantal tandartsen, het vergaderingsbezoek zóó is toegenomen en zoo zál toenemen, dat de intimiteit dier vergaderingen onherroepelijk verloren gaat en de ouderen naast deze bijeenkomsten zullen blijven verlangen naar een gezelschap waar men elkander kent en zich op andere wijze kan uitspreken dan in zoo groote vereeniging mogelijk is.

Ook al zou men op een zeker oogenblik zulk een Genootschap opheffen, dan zou onvermijdelijk een ander soortgelijk gezelschap ontstaan, dat trouwens door andere werkwijze en andere behoefte de eerste op geenerlei wijze in den weg zou staan.

Blijft ten slotte de derde mogelijkheid, waartegen in principe minder is in te brengen, waarvan echter de voordeelen twijfelachtig zijn, omdat de ervaring in zustervereenigingen heeft geleerd, dat steeds de ééne helft der leden van meening is dat het wetenschappelijk gedeelte in de verdrukking komt, omdat te veel tijd wordt besteed aan sociale kwesties, terwijl de andere helft protesteert omdat deze laatste kwesties veel te veel de aandacht van de hoofdzaak, de wetenschap, afleiden.

Waar nog bijkomt, dat op de schouders der bestuurderen dan nog méér verplichtingen komen te rusten, dat aan hen nóg hogere eischen zullen worden gesteld, dat dit nóg meer tijd zal gaan vergen en dat het dus nóg moeilijker zal worden

menschen te vinden die daartoe bereid en geschikt zullen zijn, afgescheiden nog van geringere bezwaren die wij hier nu maar zullen laten rusten.

Zoodat wij van meening zijn dat iedere vorm van samen-smelting niet alleen op tactische maar ook op principieele gronden uit den booze zou zijn, en hoewel deze zaak niet direct aan de orde is, leek het ons gewenscht haar toch onder de oogen te zien om zodoende vanzelf te komen tot de eenig overblijvende mogelijkheid, die van *samenwerking*.

Beschouwt men de positie en de taak van het Ned. Tandheelkundig Genootschap op de wijze als hierboven is geschied, dan volgt daaruit dat deze Vereeniging hiervoor al heel weinig in aanmerking komt behalve misschien in enkele uitzonderingsgevallen die hier buiten bespreking kunnen blijven.

Rest derhalve een samengaan tusschen Maatschappij en Ver. van Ned. Tandartsen, die wij ons moeilijk anders kunnen denken dan door het eventueel gelijktijdig houden van vergaderingen in een bepaalde plaats, waardoor verschillende leden die anders twee keer zouden moeten uitbreken, thans met één maal zouden kunnen volstaan.

Op het eerste gezicht lijkt deze gedachte sympathiek en niet onuitvoerbaar, toch zal men bij nader inzien moeten erkennen, dat ook daartegen meer dan één bezwaar kan worden opgeworpen. De vergaderingsduur zal moeten worden verlengd, de bezoekers zullen dus langer uit hun praktijk afwezig moeten zijn, wat voor velen — vooral uit de kleine plaatsen — een onoverkomelijk beletsel zal wezen. De Maatschappij kan vergaderen waar zij wil, heeft uitsluitend een geschikte lokaliteit noodig, die overal gemakkelijk te vinden is en staat terecht op het standpunt dat het aanbeveling verdient sterk te variëren in de plaats van samenkomst.

De andere Vereeniging daarentegen heeft het grootste belang bij een lokaliteit, waar alle hulpmiddelen aanwezig zijn voor demonstraties en voordrachten en de ervaring heeft geleerd dat vergaderingen buiten Utrecht steeds veel slechter worden bezocht.

Zoodat wij vreezen dat ook deze methode een gevaarlijke proefneming zou kunnen blijken te zijn.

Wij gelooven dan ook dat in dèze richting niet gezocht zal moeten worden. Wanneer er dingen zijn die verbeterd kunnen worden, dan is dit niet te vinden in de algemeene vergaderingen der drie landelijke vereenigingen, maar zal men moeten zoeken naar vermeerdering van collegiaal contact in de steden en in de districten (provincies). Dit zal het gemakkelijkst te bereiken zijn door het aantrekkelijker maken der afdeelvingsvergaderingen van de Maatschappij en waar mogelijk, door vermijding van versnippering in afzonderlijke plaatselijke Vereenigingen.

Daartoe zal het noodig zijn dat men het „Gentlemen's Agreement” van 1914 in dièn zin wijzigt dat de afdeelingen naar hartelust naast de sociale belangen ook de *wetenschap* op hun programma kunnen plaatsen, waarvan wij een sterke opleving van het vergaderingsbezoek verwachten die aan allen ten goede moet komen. Wanneer daartoe iedereen zijn krachtige medewerking verleent, dan zal zodoende een bespreking belangrijk nuttig effect kunnen opleveren.

Ook wanneer men deze gezichtspunten niet mocht deelen of mocht willen amendeeren gelooven wij, nu die samenwerking eenmaal op het programma staat, door deze uiteenzetting wellicht een leidraad gegeven te hebben, waaraan eigen meening te toetsen is.

N.

HET NIEUWE WETJE

De Tweede Kamer heeft, gelijk te verwachten was, in haar vergadering van 15 October j.l. (zie verslag elders in dit nummer) het ontwerp van Wet tot herziening van de uitvoering van de Wet van 29 Juni 1925 aangenomen en vermoedelijk zal het dus binnenkort de Eerste Kamer passeeren en in het Staatsblad verschijnen.

De eenige wijziging die het Ontwerp heeft ondergaan is, dat van den titel: „Tandheelkundige (wet van 29 Juni 1925)” het laatste stuk is vervallen omdat de Kamer — o. i. terecht — niet begreep waarvoor dit eigenaardige verlengstuk eigenlijk noodig was.

Wij hebben over dit Ontwerp onze meening reeds gezegd en kunnen thans niet anders doen dan rustig afwachten wat er nu verder gebeuren zal. Oogenschijnlijk heeft men getracht een oplossing te vinden om de begane flaters weder goed te maken, maar wij hebben bij deze Wet reeds zoovele verrassingen beleefd, dat wij gelooven verstandig te doen ons eindoordeel op te schorten tot de uitvoering zal hebben plaats gehad.

Ook lust het ons niet veel woorden te verspillen aan het gesprokene door den heer Duys. Men had mogen verwachten dat deze afgevaardigde, die zoo sterk opkomt voor het „droit de réponse”, eens zou hebben nagedacht over de verplichtingen van een Kamerlid, die geen „réponse” van bevoegde zijde te vreezen heeft en derhalve zijn taak als volksvertegenwoordiger beter zou hebben vervuld door een verontschuldiging over de onjuistheden door hem een vorige maal gedebiteerd,

dan door de dwaasheden, om een zacht woord te gebruiken, die hij thans ten beste heeft gegeven, en die vermoedelijk zelfs een techniker niet voor zijn rekening zou hebben durven nemen. Men schijnt den heer Duys álles wijs te kunnen maken, en zelfs het feit dat ter zake deskundigen iemand „tandarts” noemen, is voor hem geen beletsel om dien collega een onbevoegde te noemen, omdat hij uit het een of andere schot-schriftje dat hij nog verkeerd gelezen of begrepen heeft bovendien, deze nonsens meende te moeten afleiden.

Intusschen weten wij nu „dat het voor geen tegenspraak vatbaar is, dat de tandheekunde misschien slechts voor $\frac{1}{10}$ wetenschap is, tegenover $\frac{9}{10}$ techniek, artisticeit, vakbekwaamheid, Fingerfertigkeit of hoe men het noemen wil,” terwijl „nog niet één enkel behoorlijk leerboek in de tandheekunde in het Nederlandsch is te krijgen.”

Wij zouden zoo zeggen, wat moeten wij nu ook eigenlijk schrijven over dat kleine beetje wetenschap? En die andere $\frac{9}{10}$ kunnen wij toch zeker beter aan de technici overlaten?

Dit alles zou inderdaad kostelijk zijn, als het niet zoo droevig was. Wij vermoeden dat Mevrouw de Vries—Bruins bij al dit fraais wel zoo ongeveer gedacht moet hebben: de hemel beware mij voor mijn vrienden!

Intusschen, we krijgen nu „tandheekundigen”. Laten wij hopen dat wanneer ze zullen zijn uitgestorven niet alleen de heer Duys, maar ook de minder bedeelde burgers van ons land *zèlf* zullen kunnen getuigen hoeveel zij aan dien stand der technici te danken hebben gehad!

REDACTIE.